

saa forståa, at vi andre kunne have en anden Opfattelse af, hvorledes vort Lands Selvstændighed bedst hævdes, at vi nære en ligesaa varm Kærlighed til vort Land og Folk, at vi lige saa inderlig som han og de, der slutte sig til ham, ønske, at dette Lands Selvstændighed kan opretholdes, om vi end have andre Meninger om Midlerne, hvorved det kan gøres. Jeg beklager for min Part, at han har den Opfattelse, han har, af Forsvarssagen, thi det kan ikke være Tvivl underkastet, at det egentlig er ham, der har gennemført den paa den Maade, hvorpaa det er sket. Med al Agtelse for den højtærede Krigsminister tror jeg ikke, at han har bestået tilstrækkelig Myndighed, tilstrækkelig Indflydelse eller Betydning hverken i eller uden for Ministeriet, og jeg vil endogsaa sige inden for sit Parti, til at han nogen Ende kunde have gennemført Forsvarssagen saaledes, som den er bleven gennemført. Jeg tror nok, at det er Kultusministeriet, desværre i Forbindelse med Marineministeriet, der har gennemført Sagen, som den foreligger. Jeg kan tage fejl, men jeg tror det. Jeg vil sige til det ærede Medlem fra Storeheddinge, at hvis han, i Stedet for at aftjene sin Værnepligt — jeg tror endogsaa, han gik frivillig med i Krigen — hvis han i Stedet for at gaa til Hæren var gaaet til Marinen, han vilde have faaet et andet Blik for Sagen, og jeg tror, at Sagen til Held for Fædrelandet vilde være bleven ledet i en anden Gænge; thi det kunne vi vel være enige om, at det, ved Siden af at være en af de vigtigste Sager for os alle at faa ordnet, er uden for al Tvivl, at til Nytte for vort Lands Selvstændighed kan Forsvarssagen kun ordnes paa den Maade, at den virkelig beskytter vor Neutralitet, som vi til enhver Tid ville og bør hævde. Naar man derimod søger at bringe det hele Militærvæsen ind i den Gænge, som gør det brugeligt for os selv eller andre til Hjælp paa den ene eller anden Side i en eventuel Krig, saa spilles der va banquet med vort Lands Selvstændighed og Tilværelse. Men ere vi alle bejsælede af den rette Følelse for vort Land og for at opretholde dets Selvstændighed, men uden nogen national Forkængelighed i bureaukratisk eller militær Retning, maa vi ogsaa kunne blive enige om, hvilke Midler der bør kræves for at hævde vor Stilling som neutral Stat. Thi der findes ikke noget andet Land, der i saa Henseende er saa heldig stillet som vort. Vi ligge saaledes, at vor Deltagelse i Krige mellem andre Stater er aldeles overflødig; og det, der

fordres af os i militær Henseende, særlig naturligvis af Tyskland, er det, at naar vi erklære os for at være neutrale og fordre vor Ret til at være neutrale, skulle vi kunne beskytte denne Neutralitet, men den hævdes naturligvis ikke ved en Fæstning ved Kjøbenhavn, men den hævdes først og fremmest der, hvor Neutraliteten kan brydes af en af de krigsførende Magter, og den brydes i det Øjeblik, Landgrænsen mellem os og Tyskland overskrides, og den brydes omkring paa Havene, der omslutte os, naar man benytter det Søterritorium til at skade for Modstanderen. Efter det et Obergreb fra de krigsførende Magters Side ved vor Landgrænse, kan det lidet nytte at koncentrere hele vor Krigsmagt ved Kjøbenhavn. Det gælder at være til Stede der, hvor Neutraliteten kan brydes og forhindre, at den brydes af den ene af Modstanderne til Skade for den anden. Det gælder lige saa meget at forhindre en fremmed Flaade fra at gaa ind og debarfere Tropper i Esbjerg Havn, som det gælder om at beskytte vor sydste Østkyst imod Vandgang af en krigsførende Magt og vore Havne mod at benyttes i en af Parternes Tjeneste. Flaaden vil have det væsentligste Arbejde, det væsentligste Hverv, men samtidig vil Armeen have sit betydningsfulde Hverv ved Landgrænsen med Tyskland; der beskytte vi vor Neutralitet, men ikke ved at ligge herovre i Kjøbenhavn i en Fæstning, som dog ikke er nogen Fæstning. Skulde dog det Tilfælde indtræffe, at vi trods vor Vilje om at ville haandhæve vor Neutralitet skulde blive overfaldne af en fremmed Magt, kan jeg ikke nægte, at min Nationalitetsfølelse vilde føle sig mere tiltalt ved at falde i en Kamp i aaben Mark end at suldes ud i en Fæstning; for det er jo klart, at for et lille Land som vort er det en Taabelighed at bilde sig ind, at vi kunne spille en betydelig militær Rolle. Vi have kun det at gøre: gardere vor Neutralitet paa den hensigtsmæssigste Maade og sørge for, at alle de Midler ere til Stede, som skulle gardere den, men skulde det ske, at vi trods al Dygtighed fra vort Ministeriums Side for at haandhæve vor Neutralitet skulde blive overfaldne, er Heltetodet lige saa godt paa sin Plads i aaben Mark som i en raadden Fæstning. Men det er klart, at hvis man havde anvendt de betydelige Midler, der have staaet til dette Ministeriums Raadighed, til Udvikling af hele vor sociale og nationale Tilværelse, hele vort indre Liv, vor Dygtighed til at leve som Folk og samtidig havde bevaret den gunstige finansielle Stilling, vi havde, den Gang den nuværende Minister traadte